

F O A I A

pentru

MINTE, AMINA SI LITERATURA.

Nr. 46—47.

MERCURIU, 25. NOEMBRE

1853.

DEDICATIUNEA

Brosiurei Reuniunii.

Ce mica fă și Roma,
Candu cauti a ei urdiala!
Din simbure intocma
Si cedrul crescă afară.

I. M.

Ar' fi se incepem cu descrierea marinimilitatei unei *Elise* si cu recunoșcînta cadiuta unui *Constantin*; adresarea inse ne e deodata la toti binefacatorii institutului acestuia.

Patrone, mecenate, binefacătoare, zelose surate si membre! Patroni, mecenati si toti sporitorii Fondului Reuniunii femeilor romane scl!

Primitiele inceputului nostru vi se dedica vóne prestatimilor, pentru că voi le ati meritatu prin esemplarea caldura cu care ati imbraçiusati prim'a in tipulu seu întreprindere filantropica a sessului nostru. — Micu este opulu si mai puçina e a lui importantia, decat amu cutedia a ne face vro iluſiune, cumea dedicatiunea lui ar' puté adauge ceva distintiunei ce o posedeti dupa sapte. Acăstă nice noi nice nobilulu vostru indemnă, de care ve considerati a ne sprijini întreprinderea, nu o sufere. O Brosiurica mica, care inse e plina de margari-tarele cele mai curate, ce le nutresce natiunea in sinulu ei, si care le scôte pe aceste la lumina, ca sasi cunoscă mam'a odorulu seu si selu puna se desiervésca de esemplu indemnatoriu d'a face bine posteritatei ei; o brosiurica mica inse plina de fapte filantropice, plina de persoñele faptelor, si mai plina de dorintie de a fericita crescerea; — Brosiur'a Reuniunei catediamu a vi o dedica vóue, cei ce ne ati fostu stilpulu si sprijinulu nostru, binevoiti a o imbraciusia cu marinimós'a vóstra favore, asia dupa cumu o precuventam aici:

In consumare cu tinórea șiui 9 din Stautele Reuniunii acesteia, Reuniunea e oblegata a da in totu anulu cate o brosiura, in care sa se cuprinda socoteal'a anuala a „Fondului Reuniunii“ cu deamanuntulu, membrii contribuinti; patronii si binefacatorii Reuniunii; orfelinele ajutate cu catulu ajutoriului; avereia „Reuniunii“ in efekte, cu un cuventu totu sporiulu ei.

Pentru anul I. alu Reuniunii, in urm'a otarirei adunantiei generare din 21/9 Optobre 1851, s'a suplinit acăstă brosiura cu publicarea simplei socotele in Foile publice.

In adunant'a anuala din an. decursu s'a respicatu generar'a dorintia pentru edarea numitei brosiure, dreptu care s'a si insirau intre punctele instructive ale comisiunei ratificatore de socotelele fondului, § 3, si acea dorintia in favórea institutului, ea pe lunga socotél'a publica, actele si protocoile adunantiei anuale sa se adauge si o parte de lectura din opurile cele mai felositore ale literaturei nóstre, scrieri conduceatore la o crescere rationara si mai solida, edificatore, formatore de inimi, latitóre de gustulu esteticu, de cùnoscintie, si mai virtosu de simtiulu moralu si relegiosu si de importantia misiunei si a datorintiei mameelor facia cu influint'a loru la civilisatiunea neamului omenescu. — Indemnă la salutarea acăstă dorintia ne a datu intemeiet'a sperantia, că se voru afla mecenate si mecenati ajutatori in favórea fondului; că atatu suratele nóstre cele adapate intru invetiaturi, catu si zelosii barbati ai literaturei nóstre ne voru ajuta cu lucrările sale in propunerea noastră, — ceea ce, dupa simtiulu si stim'a de care se conducu catra latirea luminei si catra regenerarea nostra o si asteptam; ba o si pretindem, rogandui, ca se nu pregete.

pucina ostenéla a tramite pentru acésta brosiura comuna pe viitoriu cate unu articulu folositoriu.

Pe lunga aceste sperantie damu la lumina acum 2 brosiurele, dintre care acésta cuprinde socotél'a ~~fondului Reuniunii~~ din perimii II. ani, protocólele adunantiei anuale si actele cele mai insemnate; éra a 2. pe lunga scurt'a socotél'a din anulu alu III. cuprinde o parte de lectura mai serioasa.

Sant'a detorie, ce o avemu noi mamele de a pastra cu scumpatate tóte odorele si suvenirele strabuniloru nostri, ne a condusu dela inceputu la statonica otarire, ca in lucrarile Reuniunei se pastramu cu santiania literele strabuniloru nostri romani; siindea simtimu, că noi mamele suntemu conservatoriulu suvenireloru nostre, care a le nebaga in séma séu a le delatura ar' fi totu atata catu a comite o crima neiertata, ce ne ar' imormenta tóta stim'a si ne ar' vetama conscientia chiamarei nóstre, mai virtosu acumu, candu totu Abcdariulu din manele fiiloru nostri e distinsu si cu literele strabune romane. Deacea damu la lumina si acésta brosiura, incatu atinge ea trebile Reuniunei, cu litere; ear' a 2., ce cuprinde mai cu deosebire lectur'a, deocamdata cu slovele cele straine serbesci.

Prestimatestoru si Prestimatiiloru! — Dupa ce brosiur'a acésta, care vi o dedicamu eu celu mai cadiutu respectu, o veti primi earasi cu caldur'a ceea ce vi inasecta pentru binele comunu, ea va chiama dupa sine alt'a din anu in anu; — depinde inse dela marinimitatea vóstra si progresul sessului nostru.

Asia e, pentruca voi sunteti preluptatorii, carii ne pregatiti calea, ca sa intramu in Elisiu celu desfatatu, in care numai popórele cele culite primescu bileté de intrare; in voi speréza orfelinulu, in voi neputintiosulu, la voi çintesce ochii parasitulu; pe umerii vostri cei erculei baséza refugiu respinsiloru de vitreg'a sórte; spiritele cele angeresci ale martiriloru nostrii numai in peptulu vostru asta Sionulu stimei si alu meritatiei sale reverintie. Faptele loru pentru inaltul Tronu si gloria ce o secera tóta nutiunea din ele numai voi o sciti dejunsu pretiui, carii nu crutiati denariulu veduvei si ostenéla Martei pentru ca sa le putem redica pe fericitele loru mormente unu monumentu de scutirea orfaneloru; voi induratiloru crescini, voi parintiloru, voi membriloru acestei

sojetati, carii aveti dreptulu d'a spera scutintia a fieloru vóstre in vr'o nenorocire, ceea ce nu scie de favóre; voi sunteti cu totii catra carii ne adresam cu dedicatiunea si precuventarea n'éstra. Deci pe creditia ce o locati in simbolulu *inaltalitudinii nostru Imperatu*: „*Cu puteri multe*“: pe natural'a amóre ce o pastrati in sinulu de parinte pentru de a ve asecura fiele vóstre in casu de nenorocire; pe credeulu nemurirei numelui vostru; pe eterna-re memorie martiriloru din anii 1848—49; pe sant'a datoria d'a ajuta intreprinderile filantropice ale natiunei: pe stim'a si salvarea onórei acesteia; pe delicatezia simtimintelorui si a stimei ce o nutriti pentru sessulu nostru, ale carui pepturi le ati suptu; pe patria, pe fericirea vóstra si a cuprin-sului vostru, pe tótu ce aveti mai scumpu, pe Dumnedieu ve rugamu, faceti ca dorintiele nóstre se afle resunete in nobilulu vostru peptu de romanu, ca se sbóre faim'a peste aripile seculelor, cumea fiii mamei nóstre suntu demni de dens'a. Sel.

CULTUR'A EGYPTENILORU.

Religiunea. La Egypteni inco cu inceputulu regimului celui antic aflam o systema mythologica cu trei classe differite de Dieitati; aceste parte erau legate la olalta pre'n nessu genealogicu, parte erau cu totulu straine de olalta.

Anteia classe era compusa de'n 8. Dieitati aloru differite tienuturi: de'ntre care Zeulu Ammonu in Egyptulu de susu se adorá că Zeu nevesibilu; Zeulu Ptah in Egyptulu de medilociu se adorá că creatorele lumei si Neith in Egyptulu de diosu de'peruna cu fiu-so Ra (adeca sorele) se adorá că o potere creatoria a Naturei. — Zeii de'n adou'a clase erau mai alesu fiii Zeitatiloru de'n prim'a classe. Zeii de atrei'a classe erau in nessu genealogicu eu eei de'n a dou'a clase; de'n acésta classe erau mai cunoscuti: Osiris si Isis.

Egyptenii inco credén in nemortalitatea sufletului dupo mórtie; totusi dupo ide'a loru acésta depindea dela neputredirea corpului; pentruca putredinduse corpulu, sufletulu devenea a peleriná pre'n corporile animariloru. Pentr'aceia cu cea mai mare grija asiediau si imbalsamau cadavrele, far' de care credén cumea mortulu nu pote devini la imperiulu celu fericitu al' mortiloru in lumea inferna, preste care dominá Osiris.

Egyptenii de formele Zeil u loru mai legau si natur'a animaria; pentru acea aflamu multi Zei intipuiti cu capete de animari; ma insusi si animarile inco fura adorate cu cultu dieescu.

Constitutiimea. Popululu erá impartit u 7 caste. a) Cast'a preotiloru, cari si-avéu locuintieie principali pe la beserecile de capetenia de'n Theb'a, Memphis, Heliopoli si Saisu. Demnitatea de Preot cum si cea de Preot mare (anteiu) erá ereditaria, si fiii de Preot devéu se remana la aceeasi besereca si in siervitiulu aceluiasiu Zeu, la care fusera si Tatii sei. Preotii se aflau in possessiunea tuturor cunoscientieloru scientific; — pre'n urmare numai ei poté portá deregatorii de ale statului: adeca: numai ei poté a fi judecatori, medici, architectori si a.; cu unu cuventu: ei formau cast'a cea dominante. — b) Cast'a soldatiloru. — c) Cast'a pastoriloru de vite. — d) Cast'a porcariloru, cea mai necurata si mai urgisita semintia, careia nu i-erá ertatu a se amestecá cu alte semintii, ma si dela cercetarea beserecei inco erá eschisa; totusi erá ne'ncungiuvera; pentruca porcii se intrebuin-tiau la sacrificii. — e) Cast'a messeriesiloru. — f) Cast'a talmaectoriloru (interpretatoriloru) intro-dusa mai anteiu de Regele Psammeticu cu scopu de a instrui pe pruncii egypteni in limb'a gréca. — g) Cast'a naëtoriloru.

Stengunduse generatiunea domnitoria regésca, Regii séu Faraonii se alegéu pre'n Preoti de'n cast'a militariloru. Poterea regésca pre'n incur-gerea preotiloru erá tare restrinsa.

Arl'a. Architettur'a, sculptur'a si pictur'a la Egypteni erau stresu unite. Tóte operele de architettura erau ornate cu sculpturi (ioplitti); aceste de randu erau deodata si depinse.

Cele mai insemnante opere a) de architettura erau beserecile. Aceste formau o massa de edisi-ii, partea esterna a acelora erá tare simpla; ea nu infatiosia decat nescari parieti inclinati, cioplitti si depinsi cu colori luminose — far' ferestri si colone; partea interna acelora infatiosia o arta ar-chitettonica elegante; ea erá ornata cu colone depinse cu forme de plante. — 2) Palatiurile. — 3) Cañaeombii séu gropile, unde se pastrau mu-miele. Aceste gropi se aflau sapate in catenele muntilor Lybiei mai vertosu la Theb'a si avéu o multime de pasuri (cali) labyrinthice. — 4) Obeliscii, adeca: nescari colone patru-unghiurate la vîrvu ascutite si cioplite mai alesu numai de'n stanca de

granitu cu inaltime dela 50—180 petiore; se ciopla in muntii Egyptului superiore; se locau in usiele besericiloru si a Palatiuriloru si avéu inscriptiuni hyeroglyfice. — De'ntre acesti Obelisci mai multi s'au strapurtat la Rom'a; unul s'a strapurtat la Parisu si dora si acum mai essista. — 5) Pyramide (numai in Egyptulu de medilocu) erau nescari edificii cu forma patru-unghiurale, desapra ascatite — adeseori plane — cioplite de'n pétra de varu si indreptate cu patru laturi spre cele patru tienetur ale lumei, cu inaltime tare diversa (Pyramid'a lui Cheops, carea inse si acum e de 450 petiore inalta — a fostu eea mai mare, si dupo cum scriu istoricii — au lucratu la ea in decursu de 30 ani 100,000 omeni), pe de'n afara acoperite cu cuburi de pétra si parte ornate cu inscriptiuni; éra pe din laintru cu passuri de odai. La Memphisu essista inco si acum 4 Pyramide in patru gruppe de fronte. Cumea acele in tempii cei antici s'au indevintiatu pentru inmormentarea Regiloru — cercandu mai cu deamenutulu internulu loru — nimene se pote indoi. 6) Labyrintulu aprópe de lacul Moeris constá de'n 12 curti (palatiuri regesce) si numerá 1500 odai desupr'a pamentului, si precum se pare, totu-atatea odai subterane.

b) Nece unu populu n'a dusu lussulu mandretiei symbolice mai de parte decatul Egyptenii. Caci pre lunga tota numerositatea edificioru, care infrumusetia malurile Nilului, totusi nece unu pariete, neci o colóna de'n aceste n'au remasu for' de relife séu celu pucinu for' de hyeroglyfe.

c) Cu tote aceste Egyptenii n'au avutu pictura propria. Aacea se pote dovedi de acolo: ca chiaru si unde sculpturile nu suntu depinse (vapsite) cu colori, ci pe surfac'a loru suntu alipite numai nescari figuri depinse — si acolo inco lipsesce art'a umbrirei. — Scrisórea, ce o usuau Egyptenii la monumentele publice, fú cea hyeroglyfica.

Commercialu Egypteniloru de'n lip'a lemneloru neincungiuvera pentru fabricarea nailoru, fú indelungatu tempu restrinsu numai in laintrulu Tierrei si pe ap'a Nilului. Egyptulu superiore pre'n pusetiuea sa cea centrale fú destinatu de a servi de centrulu commercialui celui intinsu, ce se portá intre Ind'a, Arab'a, Egyptu, Lib'a si Cartagenia. In mai mare flóre se aflá commerciul egypténu pe tempulu Regelui seu Psammethicu; acest'a deschidiundu pentru Greci si Fenichieni porturile Egyptului castiga produptelor egyptene

o mai mare trecere (vendiare). Pre'n acést'a agricultur'a si industri'a egypténa dobendi unu aventu mai mare.

Art'a Egypteniloru se poate cunosce de'n operele architettonice sculpturistice si picturistice a acelor'a. Produptele industriarie a acelora fura: tiesaturile, coloriturile, prelucrarea elegante de feliurite metalle scl.

I. Russu.

BAL AUR U L U.

La midiloculu drumului,
La putiulu porumbului,
Vedui flórea campului . . .
Daru nui flórea campului
Si i chiaru ochiulu sierpelui!
Sierpuleti cu soldii verdi . . .
Nici se'lu vedi nici se'lu visedi!
Si 'nghitia pe jumetate
Trupu cu arme ferecate,
Trupusioru de voinicelu
Ce striga mereu din elu:
„Sai, baditia ortomane,
Ca m'agiunge la ciolane!
Sai, baditia, de ma scóte
Ca m'apucu fiori de mórté!“
Eata 'n lungulu drumului,
La putiulu porumbului,
Eata, meri, ca venia
Voinicelulu ortomanu
Pe-unu calu negru Dobrogean!
Ear balauru 'l zaria,
Mi 'l zaria si mi 'i greia:
„Ortomane
Hotiomane!
Bate'ti negrulu
Pe de 'ntregulu
Si te du, si fugi de mine
Pan' ce nu te 'nghitu pe tine!
— Sierpulitia,
Dinti de critia!
Sierpurelu
Balaurelu!
Nu 'nghiti pe bietulu frate,
Ca'ti taiu trupu 'n jumetate!
— De'i taié, de nu'i taié . . .
Nu ma lasu de prad'a mea.
Istu copilu chiaru din pruncie
Maica-sa mi 'l au datu mio,

Ca'i dicea, candu ilu culca

Ilu culca si 'l legana:

*Culca-te, alina-te,
Sierpele sua-mi-te!*“

Celu voineiu, celu ortomanu

Cu calu negru Dobrogeanu

Iute palosiulu scotea,

Pe balaurnu ilu taiea,

Copilandru mi 'l scotea

Si 'n car ca mi 'l redica

Si la stina mi 'l ducea

Si 'n lapte mi 'l totu scalda,

De veninu ilu curatia

Si cu viétia 'l derua!

S' apoi, meri, catu traiea

Frati de cruce se prindea

Si 'npreuna voinicia

Si Balaurii sterpiu!

V. A.

L I T E R A R I U.

Inceandu „Organulu“, in carele suscriterulu incepuse a desfasuriu principia-le unei rationali Ottografie si Gramatece romanesce, pre temeiuri, precum crede, solide si necesarie, etimologice-istorice — inceata deodata si sirulu cercetarilor sale istorico-critice dupa usulu comparativu alu dialectelor si dupa cele mai vechi documente lit. romanesce. Ne vrendu inse, ca aste cercetari se remana fora consequentia in Campulu literaturei romane, se determina, dupa reconstruirea materialui pierdutu prein fatalitatile tempurilor trecute, a aduna rezultatulu acelor cercetari intru una Gramateca si unu Dictionar. Gramateca afanduse parata in manuscrisu atatu in limb'a romanesca catu si in cea latina, inscientierea pentru prenumerare si tiparirea celei in limb'a romanesca e cupresa in cercurariulu Episcopescu Nr. 1047, care Onor. Redactiune a Gazetei e rogata al' publica. (Vedi fóea Nr. 45.)

Cea cu testu latinu va urma mai tardiui.

Eara Dictionariulu latino-romanescu si romanolatinescu, numai de catu dupa tiparirea Gramatecei inscientiate.

Dictionariulu in partea latina va fi lueratu dupa Forcellini, Quicherat, unu Ms. vechiu romanescu alui Corbea, etc.: éra in partea romanescă dupa documentele vechi romanesci pana acumu nefolosite.

Fautorii literaturei romanesce suntu rogati cu tota reverentia, a ajutori cu a sa benevoientia aceste intreprinderi.

Blasiu, 3/15. Novembre 1853.

T. Cipariu, m. p.

НЕОЛОПІСМЪЛ.

IV.

Съ тай личем пъдите и деспре форма виле. Ачеста нѣ є ротънѣскъ. Къпок акът тодѣ сколърший de ротънъ, фіреа літерелор че оквр in віле, ші пеккнївратъл тіп алѣ прескішърій лор in літва ротънъ: аша кът не ротънъ, амесврат патврѣ літвеи сале, нѣ лаї пѣтѣ печи de кът адъче а-дї пропнчія вілеа: елѣ тоддеавна вер ар къета а-дї респнде. Ної deve съ предѣтіт прѣтъл ачестъ патврь а літвеи постре, фінд зна din дисегніріе еї de чеа тай дланть венкіе: пѣтѣреам донкимента din пъднеле фрънгврѣ че се пъстрапъ din античел а літвѣ але Италиѣ, къ ачестъ пропнѣтате а літвелор ротане є тай венкъ ка Рома; єръ літва постръ, алътврать, дѣ ачест път, къ челе-злате літвѣ ротане, аратъ кът фъншнш тай кон-сечілте. тай крднчібсъ прѣвекіе сале патврь. Дрентче, верчине фъсе ачел че тай дланть пъшила тіжлок къ форма вер, рестітві літвеи ротъне о формъ цепнінъ, о форма de каре авеа ліпсъ.

Форма вер, кът пентрѣ патвра еї філософікъ, не дѣ idea пътіндеї квтърѣ лвкв. Попоръл пострѣ, пърънд-ї-се поте прѣсіпетікъ ачестъ форма o dede вітърї; ші. афаръ de касвріе къпд тіп джинракъ idea de каре ворвіт, амесврат систе-мей аналітич, къ алте фрасе конформе, ї свѣсті-тві партечіпвла трекът: ва съ зікъ свѣстітві фор-тві пътіндеї о формъ de o потенцъ консътатъ: ротънла нѣ тай zice лвкв тінгнавер, несвферівер, чі лвкв тінгнат, лвкв несвферіт; веде орчине di-feringa че пачь інтрѣ деіле, че еспріт ачесте дѣже форма: квтаре лвкв нѣ пътai поте с. deve а се ти-нина, нѣ пътai поте с. deve а се свфері, чі тай тълт, зрънду форма de вс — є тінгнат, є несвферіт. Intr'ачеа, idéile, амесврат зпел лоціч жгсте, нѣ се пот дълъца тоддеавна да ачба потенцъ авсо-дътъ: сімдім дар ліпса вінѣ форма каре съ по дѣe idéa зпел потенцъ інферіоре: авем ліпсъ de форма деспре каре ворвіт, ші каре прѣвне фъ-нръ скрїторій пострі джтроднїнг-о in літва ротънъ: ачеста є форма вер.

In кът пентрѣ фінда еї материале, форма вер аре аналоців in адер ш. а. Intr'o парте а Италиѣ се афъл кіар in тінла кът джинчепъ а се джтрод-дъче за ротънъ. Инвтареа че се феche къ форма вер ар фі импрѣтатъ дела Italiani, нѣ терітъ а се въга in сѣтъ: есте джтреваре, аѣ квноштеа не атвачі джтроднїторій ачестей форме дакъ с'ар

фі афъл ші дѣ цергвла пленеї італіане; апои ротънінд вілеа латінь, веде орчине фъра аве ліпсъ de квноштіде de літвѣ італіане, къ зрънду патвра літвеи постре, пътai вер, ті пътai поте съ паскъ. Інпреднїврареа къ се афъл ші дѣ Italia кіар апія кът зре съ філь да ротънъ, нѣ є алть de кът зп докзмент ал венкітъл ачестей форме, ші ал цепнгтъл еї пеконтеставере; ші есте зп поэ тотів пентрѣ ротънї спре а ствдія літвеле Италиѣ, ші прекът Чічероне не тіннз сеъ „se ter-reg sum græcis latina coniunctit“, асемпене съ зртезе ші ротънї дѣ ствдія компа-ратів ал літвеи постре къ ал літвелор-сврорі, пентрѣн тълте кввінте de але літвеи постре, ші тълте форме че поте пі с'ар пърѣ відіосе, вом афла пріп ствдія пострѣ, къ съпт венкъ ка падъ-пна постръ; тълте алте че передврът, асемпене Италиѣ не ва діндемна ші інквръжа спре а ле рес-тітврѣ літвѣ, фінд днесъ кадї тоддеавна ші це-лоші пентрѣ ределібса пъстраре а патврѣ че спечіфіче а літвеи постре, пельсънд а не дѣче дѣ рътъчірѣ ствдія сврорілор;

Бнїй аѣ арпкат аспрітма літереї р. Аспрітма, дѣ съ лонка сеъ, дѣ гравітате пъквть кввіп-тьрѣ. Чіне поте ачеста пега кіар дѣ форма, вер? апои дѣ касвла пострѣ, аспрітма лаї р се компене къ джинракъ лаї в in в

С'ад опе давила, товила. Ачеста, адеве-рат, съпт кввінте ротенесчі, ша нѣ съпт арг-тент інконтра формаи вер, чі съпт о есчепнївне дела о регълъ цеперале че дісчіплінэъ кввіпеле літвеи постре. Съпт зпел кввінте кърор тълт тай віне лі се shede extra regulam vagantes. Тоте літвеле аѣ атарі кввінте. Вѣртвтеа ле стъ кіар дѣ ачестъ а лор перегълът патврь. Черчі съ ле адъчі за регълъ: лѣ-лѣ стіпс тотъ патврь, тог джинракъ лор. Bezi de пътъръл ачестор кв-вінте се діне ші давила. Не ла ної, давиль се зіче ла о фатъ пътънгъ прѣсть: intr'o репресен-тацинде комікъ, сеъ алте асемпене джинракъ, че пътіре тай адантъ аї афла пентрѣ атаре пер-сонаж. Лъсанї дар давила de кандъ еї unde аре лок, ма п'аш свфері-о пеїтдевѣт на ea съ не погре de тінпълъ интрѣ формаиаа кввіпеле de ачестъ ватгерій. Нѣ штілъ віне чіне zicece къ дѣзъ лв-кврѣ ар фі тай къ сѣтъ, каре адесе съпт дѣ старе а смінти кіар ші тінгнле джинракъ: амора, ші Теодоціа. Io аш ададъче да ачесте ші етімо-лоціа, сеъ престе тог, ствдія літвел. Dée-се чі-нела дунъ давила, ea, давиль кът є, с'ар констітві

de реєніп авсолютъ а зпей форме de літвъ, ші кв о твадіме de квілте інтр'о форма стрыіпъ, ар профана тбть літва. Ізть вжт реј поте съ адкъ ші о давіль, дндатъ че с'ар інамора отвл інтр'дпса.

Съ лъсъм амора ші теология, ші съ не інторчет ма прінчіпіл літвъ. Прінчіпіл літвії дебе съ фіь тай джалт на доўгъ треі квілте перегларі: прінчіпіл літвії есте цатвра пі меціле літвії; ёръ ізвінеле че ле авет ахтвте деда ачесте леці, пітаі ашіа пот кждп ші кждп серви de ревгъ, дахъ се афъл дп пітър атжт de таре вжт прінчіпіл калтодатъ кавтъ съ чедъ; de пі сват дп аша пітър, ретжп ісолате квт ресасе давіла. Ат зіс къ давіла есте дп зс ла попор, ма вілеа пі э попвлар; ёръ вер есте попвлар кв токськъ из-афъл врте directe дп літва ротънъ. Пріп попор дпделег ачі сімдзя комен, сеі, квт zice візл, тінтеа вівіверсалъ а попорвлай: Тог че есте амесірат ачесті сімдзя комен, тог че есте амесірат фіре літвії постре, кіар съ пі фіь дп зс піл акут, зік кв э попвлар, пептвкъ э de патвра попорвлай, ші ва вені дп зс; прект, дпн вінтръ, тог че пі э амесірат патврі літвії едз літвії літвії, фіреар кіар ші дп зс, пі э попвлар. А фі поцвлар, а врта попорвл, дпсемнэзъ а врта патвра, фінда, тінтеа чеа адевератъ а попорвлай; ёръ пі чеа че есте дпгрэ адевър вонтрапіл фінде mintei літвії: прект, вржид чіпева а врта тереза квтърі каваліер, ар фі певсп дахъ in лок de а інітаре дпшлгетл літвії, ар черка съ калче кіар дп пашій літвії.]

Іо вртъторізіл артіказ інкелнд деенре форма вер, вом трече дндатъ ла ал, ит, ші але асемені.

DESCPRE BITE MARÍ KORNWITÉ.

(Бртаре.)

Деакъла ла бόла вагілор.

Центръ аста есте дптжіаші датъ квръденія, адекъ рана тревзе нръдітъ de гзвоії, пісіп мі петріш, ші зnde есте контэръ адеватъ ші зевспесь, тревзе датъ афаръ, пріптр'о тыетвръ фъкътъ ла вігіе; дпзъ ачеса съ се еа фіре de кжпніп десфъкътъ (сай скамъ) ші съ се віце дптр'о літвръ de апъ зnde с'а піс de с'а топіт 6—8 дптр'о піатръ аръ ші съ се півъ пе ране каре тревзе съ фіе легатъ віне. Кждп пріп контэръ с'а твіет о парте а зогіе ші с'а десліпіт, тревзе

тыатъ, къчі алтмілтрелea контэръ се дптрінде тот таре; дпсь фінд къ тай tot deазна дптревзітъ кв бóла вагілор есте асоцітъ ші квілдра ті зп фольтвръ; de ачеса тревзе съ се тай квілдра пріп лéквя вртътор, адекъ: съ се аместъчъ валегъ de віе кв пітжлт галвіп ші кв чева одет ка съ се фактъ ка о вонъ. (сай ка о катапластъ) ші ачеста съ се півъ дп гросітіа зпві деует пе пічор зnde тревзе съ се скітве катапласта ачеста. Аст-фел съ се вртезе пілъ кждп се ва дпсельтона віта. Кждп есте апрóпе вр'о апъ квргътore есте віне d'a трімітє ка съ віце віта болівъ дп апъ. Кжте одатъ се атакъ de ачестъ бóль ші вжт о чірдъ дптрéгъ de віе; ла асеменеа дптжішларе есте віне ка ла дпчептвла бóль ші вжнд есте дпкъ зпшоръ, съ се трімідъ тбть чірдá ла апъ зnde съ руцкіе вжт о жітътате de чес. Ачеста е віне тай пі сеітъ кждп се дптжішлъ бóла вара, адекъ кждп домнеште о квілдра таре пі сечеть.

Бóла зпгілор есте вжт одатъ прінгітъ de о валегъ сівціре дп каре вітеле сівт сіліт се стеа тай tot-deазна. Ла асеменеа дптжішларе тревзе съ се фактъ вп аштерпят пептвз асеменеа віте; дп бóла epidemікъ а зогілор, прект ші бóла de гвръ с'арать тай tot-d'азна дпсодіте зіа кз алта.

Despre алте фелврі de ръві ла пічоре.

Кждп о зпгіл (копітъ) а кръпат, аткпчі съ се аместічі одет de пітвз кв зпт de in' ші съ се фактъ о алефіе галвель. Кв ачеста съ се зпгіл локъ крепат ші съ се леце пічорзя кв о квръпъ; дп тай пінте тревзе спълат пічорзя кв здѣ.

Кждп а інтрат зп квіл дп зпгіл віті, тревзе сюс ші піс дпшлптръ ракіл віп саі вжт-ва пі-квтвръ de зпт de терпептін. Газра че с'а фъкът аколо тревзе астгватъ кв чёртъ ка съ пі інтр'е чева аколо ші пічорзя тревзе легат; дпсь тревзе съ се гръвеськъ чіп-ва, къчі алтмілтрелea се тъ-реште рана ші се факе ръві тай таре. Есте еаръші віне ка съ се спеле копіта адеcea орі кв апъ de варъ. Дп кждп тóте ачесте ліквръ пе вор ажта пімік, тревзе съ се півъ ла рана дп-квръ каре тоаіт ка съ іеасъ контэръ, адекъ катапласть калдъ фъкътъ de тържде de гржъ, саі de фъпіт de in шчл. Дп тот тішпял ачеста віта тревзе съ руцкіе ліпштітъ ші петшкатъ дптр'о кошар віне вскат ші рана тревзе квръдітъ ші легатъ адеcea орі. Кждп дп локъ ръвіт с'а фъ-кът контэръ, тревзе фъкътъ о тъесвръ дп пе.

иже ла ачеа контъръ касъ иисъ къ контъра къзъ
еъ оръ-че корп стреи че се ва афла аколо.

Бола де гвъръ.

Житпревълъ въ бола зпгілор се житжтпль
адеcea-оръ ші бола de гвъръ, адекъ атжтпдоъ дон-
неск вжте одатъ житръп кіп епідемік житре
вітеле впії лок, саъ але впії жадеу ші кіар
але впії цвръл житречі. Ля ачестъ воль,
вітелор ші тай къ сеіть вачілор, ле есъ ввье
але саъ роші пе літвъ саъ сеі літвъ. Прічіна
ачестей боле пе е житжтпль тай твлат вара de кът ёрпа.
Бола пе е прітеждіоісъ, чі din протівъ вітеле пе
се житжцішэзъ ка волнаве, волі твпческ, вачеле
даа лапте шчл. **Ж**исъ вжнд бола діне тват, сль-
беште віта, къчі пе поіте тжпка віне.

Тъмъдгіре ачестей ръвъ есте жп кіпъл зр-
типор: гвра ші літва требве спылате de доъ орі
пе зі къ одет ші саре, дзпю фіе каре тжпкаре
тревве съ фіе гвра віне кътітів къ апъ ка съ пе
рътжіе рътъшіцврі de патред лініте ла ръві;
зртжнд астфел, дзпю о съптътжпъ бола ва фі
тъмъдгітъ.

Жжте одатъ есъ не літва ші жп гвра вітелор
въшічі ші ввье пегре каре копрінд о земъ отръ-
вітъ. Ачесте ръві пі въшічі треввеск тътате,
жисъ ка пазъ, ка пе вътва віта съ жигіцъ ачестъ
земъ отръвітъ; дзпю ачеса тревве стерсе адес-
орі къ о кжрпъ de инъ квратъ ші вскатъ. О док-
торіе ввпъ пептрг спылаты гвреі есте чеа зртъ-
торе: съ се іа 2 літре de одет впп, о тжпъ de
саре, жжте-ва драмврі de піпер пікат, тóтє ачестеа
аместекате. **Ж**нд дзпю вінде вінде ръпілор есъ
алте поъ, есте de треввіцъ ка съ dea вітєл о
изръщеніе. (Чине тръпите житръп лок впії есте
о спідъріе съ іа 6 драмврі алое, 12 драмврі іамана
ші 18 драмврі салатарвс съ ле аместіче тóтє жп
апъ ші съ ле dea вітєл тóтє одатъ саъ de доъ
орі ка съ ле веа). Еарші есте de фолос ка съ
пз се тай фактъ ръві поъ, а се da вітєл жп тóтє
зілеле жжте о мігръ віп рошъ фіерт къ че-ва іспіпер;

De D. Доктор I. Берати.

(Ва зрта.)

8N8 К8РІОС8

каре поіте серві de децтв арътъторъ жжтъ прі-
веск впії тімпвлъ жп каре съ се чёръ ажтторблъ
лай Dzej ка ачела de секвръ съ пз ліпсéскъ
а вені престе фантеле бщепілор.

Пресвітерівълъ адекъ din Edinвврръ din Скоціа
сжтінекъ ка пе вп пелецвітъ ші ка пе вп пегъ-
торъ de Христъ пе Палтерстон жп зілеле сале de
вътъръпеде. Окасівне ла ачестъ анатемъ пат-
твілъ Пресвітерів і а датъ о житпречівраре, иъ
івіндесъ колера ші жп Скоціа, ачестъ пресвітерів
хотъръ житр'о адвапцъ аса, ка съ житітпіне
льціреа епідеміе прітр'о зі de покыіцъ цепераль.
Пресвінд къ пі миністерівълъ ва алерга ла ачестъ
тіжловк шътвіторів, фък житревъшівне ла Пал-
терстон, къ пекінд а дефінтъ зіга de покыіцъ.

Палтерстон пзсе пе секретарівълъ сей съ dee
евлавіосвітъ пресвітерів зртътвіорвълъ реєсппсъ:
„Domівлъ Білверсвілъ п пзсъ пептрг планетвілъ,
пе каре трътп поі, пшите леїт патврале: Фері-
чіреа саъ пефірічіреа фінделорд отепешті de пе
ачестъ планетъ, патітв пштптп, атчрпъ дела
пъзіреа саъ пепъзіреа ачесторъ леїт патврале. Чі
дзпъ ачесте леїт але патврел съпттатеа пбстерь
стъ жп стржисъ легътбръ къ фіпца саъ лініа de
фацъ а ачелорд вапоръдівпі разбссе, че пврчедъ
саъ дінтр'о локвіндъ жтввілітъ ла впії локъ а
фіпделорд отепешті, саъ дінтр'о прочедвръ de
пвтрезічіпе а съвстанделорд атітаде саъ веуетале,
ші жп жжтереа ачесторъ леїт патврале требве пе-
пітъратъ съ зртвіе ветечірі, дікъ фіпделе отепешті
се воръ еспіпе ла іофлгіпца ачелорд аченці пері-
клюші. D'ap totdeodатъ віне пштвз проведінде
ка съ dee омвтъ жп тшпъ тіжлоче, ка джисвілъ
съ поіть лга асфелъ de тесвръ пріп каре съ се
жтпнедече саъ съ се житвзінезе атарі съпторъ-
дівпі ка съ п поіть фі стрікътбръ; ші е даторія
отвілъ а асвілата de ачесте леїт але патврел ші
а се фолосі de пштеріле че проведінда і ле а датъ
пептрг віпеле сей. Чрчетареа къ каре de поі
пе черчетезъ колера е вп децтв житрікішатъ пеп-
трг попорвілъ ачестеї Цері, къ джисвілъ жп прі-
вінда ачеста ші а вітатъ пріп таре de даторіле
сале, ші пъ ачелорд перебое, къре ар фі треввітъ
din облегчівне а квръці Політійе ші сателем, а
депърта саъ а превені касселе епідеміе п'з а
фостъ дествілъ de актіве. D'ачеса ліпдвлъ Пал-
терстон жп віне а пропвне, ка de чеїл тай секвръ
тіжловк жжконтра холереї, ка тімпвлъ de актмъ
пъпъ ла прітввръ съ се житреввіцезе спре а
се віпета ші а се пшп жп лаккрапе тесвръ, пріп
каре ачесте ізррі але політійорд ші але сателорд,
каре сштв локвіте тай къ сеіть totv впмаі de
класеде чеде сераче, ші каре дзпъ патвралакрблъ
тай житжілъ de тóтє аж треввіцъ de квръцире ші

de жижеопътъдірі. къ се скане de ачеле касе ші фънгъпе але ліпічінпеї, каре касе de нз се ворѣ делътвра, требве пегрешітѣ съ продѣкъ кетезірі чумбосе, ші съ пастіаскъ пе ачелѣ попорѣ каре арста къ тънеле жи сінѣ ші пітмай ар пості ші саржимбръка жи сакѣ de нокыпцъ. Дѣпъ че отвѣлѣ а фъкѣтѣ пептрѣ сектрапца са тотѣ че стъ жи піттереа са, апої атѣпчі ші пітмай атѣпчі в тіпплѣ віне венітѣ а чере віпеквъптареа черіблѣ, ші роа вінеквъптъреі черешітѣ се ва погорѣ престе оствѣлінде лві.

Чітіторвѣлѣ жи пітте жи кініві кътѣ съпце рѣб а продѣс жи попіл Edinburgvѣлѣ ачестѣ респвпсѣ стрепезіторѣ.

СЪПЪТАТЕА. *) НЕСЪПЪТАТЕ. MEDICINE.

Съпътатеа есте стареа порталь а отвѣлѣ; а фі съпътосѣ, есте а трѣ. Бѣла е стареа авпоршъ сѣв страордінарі а віедеї; а фі волпавѣ жи сѣмѣнѣ а тънека пе калеа тордї. Съпътатеа ласъ пе отвѣлѣ ка съші жи сѣмѣнѣ даторіпделе сале кътрѣ соцітатеа отенескъ ка съ лвкре ші съ фолосескъ. Бѣла жи адѣче жи пітсъчпна пеплъкѣтѣ de а нз пітѣ фолосі ші а фі спре сарчинा соцітъді.

Mens sana in corpore sano, тінте съпътосѣ жи трѣпѣ съпътосѣ, ера о аксіомѣ віке а ротъпилорѣ; еарѣ попорвѣлѣ пострѣ каре нз преа аро алте вікврї пре пітъпѣтѣ, се салѣтѣ къ „съпътате віпѣ“ ші жи спѣле ла тотѣ окасіонеа, къ пітівѣпнѣ е таї скѣтиѣ de кътѣ съпътатеа пе ачестѣ пітъпѣтѣ. Adикъ ротанії антічі предвіа стареа порталь а органіствѣлѣ отенескъ атѣтѣ de съсѣ, кътѣ преспвпна, къ пітмай отвѣлѣ трѣпешітѣ съпътосѣ пітте съ аівѣ ші тінтеа съпътосѣ, іарѣ ротъпилѣ жи дѣ съ пріченѣ din тотѣ салѣтъдівпілѣ ші жи кініпъчпілѣ сале, къ съпътатеа есте челѣ таї палѣ віне че таї квпоще елѣ пе пітъпѣтѣ.

Оаре жи зілеле пострѣ пе ші пітзімѣ ної съпътатеа жи градѣлѣ жи каре о предвітѣ?

*) Ачестѣ артіклѣ жи dedikѣтѣ апѣтѣ Dlorѣ авонацї аі ачестѣ Фої, ка впѣ съвепірѣ de апѣлѣ че віне, къндѣ е datina de а не гратала ші а не пофти съпътате віпѣ ші скѣтире de віле.

Редакторѣ респвпзъторѣ
ІАКОВ ІІ МОРЪШАН.

Nichidekamtѣ. Чеї таї твлї пе авъгврѣтѣ къ товѣлѣ дѣла лецилѣ челе жи діцеленгѣ але съпътъді, пе каре пі ле діктѣзѣ жи саши патвра. Miї de касе се адѣпѣ спре а пе квтіера, стріка, пітічі съпътатеа, дѣпъ каре апої алергѣтѣ пе тіл de кътѣ ші іаръш къ тіл de тіжлобе спре а пе рекъпітіа перідѣлѣлѣ тесаэрѣ алѣ віедеї. Преа de твлїтеорѣ пе квтіерѣтѣ пої жишине къ арѣ ші ардіпѣтѣ о твлїтіе de віле трѣпешітѣ, апої іаръш къ арѣ ші ардіпѣтѣ пе ръсѣкѣппѣрѣтѣ певвпіа че атѣ піттрато. De кътеорѣ жи съ тіжлобе жицерката пе таї потѣ фолосі, пептрѣкъ органіствѣлѣ апѣкъ а се рѣпа къ товѣлѣ.

Съ ачестѣ респенгѣ кътрѣ волпавѣлѣ, а кърѣ съпътате са сміттітѣ жи сервідї пептрѣ отеніме, пептрѣ патвра, паціонеа сѣв фаміліа са; сферіпделе ачелѣаш потѣ фі тарі, еле жи съвѣтѣ глорібосе, пептрѣ ачеса се кввіе ка съ върсътѣ къ тої déкѣ нз таї твлї, жи саши волпавѣлѣ тънгъпіеї пеесте сферіпделе пі плацеле лві.

Съ комітѣтіїтѣ ачелорѣ волпавѣ, карї сферѣ de віле ерекзите din фаміліа, din паштере, din віна пітріпцилорѣ, пъкателе кърора нз е пічі о жи доіеіль къ жи ръсѣвѣлѣ пъпъ чіпешітѣ жи каре семіпцѣ. Центрѣ сферіпделе ачестѣ класе de волпавѣ ворѣ да самъ пітріпцилѣ къндѣ ворѣ ста фадъ ла преа палѣлѣлѣ трѣпталѣ дзеескѣ. Комітѣтіїтѣ ші ачелорѣ волпавѣ, съпътатеа кърора сферѣ пріп жи тънгъпіларе пепревѣзѣтѣ, пріп десастрѣ, де каре пітшінї нз пітте фі скѣтѣтѣ жи лві.

Rашіпеа ші ардіа съ жи содескъ патвѣлѣ ачелорѣ волпавѣ, карї жи дѣржмарѣ съпътатеа лорѣ пітмай пріп пеквпѣтѣ, лъкоміѣ ла тънкърѣ ші вівѣтврѣ, пріп десфрѣлѣлѣ патімелорѣ трѣпешітѣ. Че е дрептѣ, ачестѣ соів de волпавѣ жи саши нз ле пітемѣ denega ажжорівѣлѣ пострѣ, пептрѣкъ пі ачеса съвѣтѣ тотѣ бітенї, пітмай бітенї рѣтъчідї ші derгадаї таї пре жосѣ de вітеле пекввптибоге, пептрѣ каре нз ле пітемѣ консітадї. Ші кътѣ арпітатеа чіпева консітадї ла сферіпда ші віла віорѣ бітенї de о патврѣ таре ка ферѣлѣ, бітенї карї déкѣ се пітстра ера съ пе фіе ка пеште modelзрѣ але съпътъді, еї жи пріп певвпіа, десфрѣлѣ ші жи съвѣтітеле есчесе о сърпарѣ ка жи традицісѣ.

(Ва зрт.)

Ediçionea ші тіпарівѣлѣ лві
ІOАНЕ ГЪТТ.